ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ Г-Н P. MENGOZZI

представено на 17 февруари 2011 година [1]

1. Жалбата, предмет на настоящото производство, подадена от Elf Aquitaine SA (наричано по-нататък „Elf Aquitaine“ или „жалбоподателят“), е насочена срещу решението, с което Първоинстанционният съд [понастоящем „Общият съд“] отхвърля жалбата на Elf Aquitaine за отмяна на решението от 19 януари 2005 г. [2] (наричано по-нататък „решението“), в което Комисията установява, че определен брой предприятия, сред които предприятието, което се състои от жалбоподателя и от неговото дъщерно дружество Arkema SA с предишно наименование Elf Atochem SA, впоследствие Atofina SA (наричано по-нататък „Arkema“, „Elf Atochem“ и „Atofina“), са нарушили член 81, параграф 1 ЕО (понастоящем член 101 ДФЕС) и член 53, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, тъй като са взели участие в картел на пазара на монохлороцетната киселина (наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“) [3].

I — Обстоятелствата, предхождащи спора, обжалваното съдебно решение, производството пред Съда и исканията на страните

2. Съгласно съдържанието на точка 3 и сл. от обжалваното съдебно решение разследването на Комисията относно картела на монохлороцетната киселина започва в края на 1999 г. по жалба на едно от предприятията, участващи в него. На 14 и 15 март 2000 г. Комисията извършва проверки на място, по-специално в помещенията на Elf Atochem. На 7 и 8 април 2004 г. тя изпраща известие за нарушенията (ИН) на дванадесет дружества, сред които Elf Aquitaine и Atofina (точки 3—5 от обжалваното съдебно решение).

3. Като отхвърля доводите в противоположен смисъл, представени от Elf Aquitaine, Комисията приема в решението, че след като дружеството притежава 98 % от акциите на Atofina, това е достатъчно, за да му се вмени отговорност за действията на дъщерното дружество. Освен това тя счита, че макар Elf Aquitaine да не е вземало участие в производството и търговията на монохлороцетна киселина, това не е пречка да се приеме, че заедно с оперативните подразделения на обединението то образува единно икономическо образуване (точки 9 и 12 от обжалваното съдебно решение). Наложената с решението глоба на Elf Aquitaine и Arkema по силата на тяхната солидарна отговорност е в размер на

1 — Език на оригиналния текст: италиански.

2 — C (2004) 4876 окончателен относно процедура за прилагане на член 81 [ЕО] и член 53 от Споразумението за ЕИП, дело COMP/E 1/37.773 — МХОК.

3 — Решение от 30 септември 2009 г. по дело Elf Aquitaine/Комисия (T-174/05, Recueil, стр. II-183).

45 милиона евро (член 2, буква в) от решението и точка 30 от обжалваното съдебно решение).

4. На 27 април 2005 г. Elf Aquitaine подава жалба за отмяна срещу решението. В подкрепа на жалбата то сочи главно девет правни основания, отнасящи се съответно до нарушение на правото на защита, недостатъчни мотиви, вътрешна противоречивост на мотивите, нарушение на нормите, предвиждащи възможност за вменяване на отговорност на дружеството майка за допуснатите от дъщерното дружество нарушения, до нарушение на различни основни принципи, които са неразделна част от общностния правов ред, до нарушение на принципа на добра администрация, до нарушение на принципа на правна сигурност, до изопачаване на доказателствата и до злоупотреба с власт. Освен това при условията на евентуалност тя сочи правно основание, свързано с липсата на съгласуваност в развитите от Комисията доводи при определяне на глобата и, при условия на евентуалност спрямо последното, още едно правно основание, насочено към намаляване на глобата до подходящ размер. В обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля изцяло както главните правни основания, така и правните основания, посочени при условията на евентуалност, и осъжда жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

5. Жалбоподателят подава настоящата жалба на 15 декември 2009 г. в секретариата на Съда. Неговото главно искане пред Съда е той да отмени обжалваното съдебно решение и да уважи исканията му в първоинстанционното производство за отмяна на член 1, буква г), член 2, буква в), член 3 и член 4, параграф 9 от решението. При условията на евентуалност, на основание член 261 ДФЕС, жалбоподателят иска от Съда да отмени или да намали глобата от 45 милиона евро, за заплащането на която, на основание член 2, буква в) от решението, солидарно са задължени Arkema и Elf Aquitaine. При всички положения той иска Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски. Комисията иска от Съда да отхвърли жалбата и да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

6. Представителите на страните са изслушани в съдебното заседание от 25 ноември 2010 г.

II — Анализ

А — *По жалбата до Съда*

7. В подкрепа на жалбата си до Съда Elf Aquitaine повдига шест правни основания, първите пет от които са главни, а шестото е приведено при условията на евентуалност.

1. По първото правно основание от жалбата до Съда

8. С първото правно основание от жалбата си до Съда жалбоподателят критикува Общия съд, че не е извел необходимите последици от наказателноправния характер на глобите, наложени по реда на член 101 ДФЕС. Поради този характер на глобите първата инстанция е трябвало да приложи изцяло принципите на индивидуализиране на наказателната отговорност и на наказанията, както и на презумпцията за невиновност, закрепени в член 6, параграфи 1 и 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) [4]. Общият съд обаче приложил неправилно тези принципи само по отношение на образуване, което няма собствена правосубектност, а именно предприятието Atofina/Elf Aquitaine, а не по отношение на дружествата, от които според него то се състои и които са единствените правни субекти. По-конкретно с този подход Общият съд лишил, от една страна, жалбоподателя от възможност да се ползва от презумпцията за невиновност, като не го е включил в предварителното разследване, а от друга страна, спрямо него не били приложени принципите на индивидуализиране на наказателната отговорност и на наказанията, отхвърляйки представените от него доказателства, установяващи липсата на всякакво участие от негова страна в извършването на нарушенията, както и самостоятелното поведение на пазара на неговото дъщерно дружество. Най-напред Комисията отбелязва, че въпросът за естеството на глобите, налагани за нарушение на правилата на конкуренция, въпрос, по който до момента Съдът не се е произнесъл експлицитно, в настоящия случай може да бъде оставен открит, тъй като правата, произтичащи от подобна квалификация, например правото на защита и презумпцията за невиновност, така или иначе са признати от съдебната практика.

9. Подобно на Комисията, считам, че в настоящия случай Съдът не е длъжен изрично да се произнася по въпроса относно естеството на глобите, налагани за нарушение на правилата на конкуренция, за които — нека припомня — в член 23, параграф 5 от Регламент № 1/2003 [5] изрично се посочва, че те не могат да бъдат от наказателноправно естество. Всъщност с първото правно основание от своята жалба до Съда жалбоподателят не поставя под въпрос установеното от Общия съд отсъствие на наказателноправно естество на тези глоби, а оспорва извършеното от този съд нарушение на основните права, от които то се ползва като юридическо лице, за което се преценява, че носи отговорност за нарушение, със съответните според него наказателноправни санкции. Ето защо при внимателно разглеждане се установява, че конкретните оплаквания, повдигнати от Elf Aquitaine в рамките на това правно основание, до голяма степен

4 — Подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.

5 — Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ 2003 L 1, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167). Както е известно, въз основа на практиката на Европейския съд по правата на човека квалификацията на санкцията извън наказателното право на договарящата държава не изключва обаче възможността да ѝ бъде признат наказателен характер за целите на прилагане на разпоредбите на ЕКПЧ (вж. ЕСПЧ, Решение от 8 юни 1976 г. по дело Engel и др. с/у Нидерландия, серия A, № 22). Без да задълбочавам още повече своя анализ, отбелязвам, че в светлината на тази съдебна практика изглежда малко вероятно санкциите, наложени на основание Регламент № 1/2003, да не се отличават с наказателен характер по смисъла на Конвенцията.

съвпадат с оплакванията, повдигнати в останалите правни основания от жалбата до Съда, и по-специално във второто от тях, с което се критикува нарушение на правото на защита, допуснато от Общия съд, който не приел, че жалбоподателят е имал право да бъде включен в предварителното разследване, и в петото, в което се изтъква нарушение на принципите на индивидуализиране на наказателната отговорност и на наказанията и на презумпцията за невиновност, произтичащо от фактически необоримата по характера си презумпция, на която Комисията се основава, за да установи отговорността на Elf Aquitaine за поведението на Atofina. От това следва, че първото правно основание от жалбата до Съда е реално самостоятелно единствено що се отнася до твърдението, че Общият съд е приложил неправилно посочените от жалбоподателя основни права по отношение на предприятието, създадено от Elf Aquitaine и неговото дъщерно дружество, а не само по отношение на жалбоподателя. Това твърдение обаче е насочено, както ще бъде установено по-нататък, и към установяване на съществено нарушение на тези права и то се повтаря на различни места в жалбата до Съда.

10. Въз основа на изложеното приемам, че първото правно основание от жалбата до Съда не изисква самостоятелно разглеждане, по-специално отделно от второто и петото правно основание. Оплакванията, повдигнати в рамките на тези две правни основания, ще бъдат разгледани, като се приеме за правилна предпоставката, на която се основава жалбоподателят, а именно, че санкциите за нарушения на правилата на Съюза в областта на конкуренцията са от наказателноправно естество.

2. По второто правно основание от жалбата до Съда, свързано с нарушение на правото на защита на жалбоподателя

11. С второто правно основание от жалбата до Съда Elf Aquitaine твърди, че е налице нарушение на неговото право на защита поради неправилно тълкуване на принципите за справедливост и равни процесуални възможности, допуснато от Общия съд. Това правно основание се разделя на две оплаквания.

а) По първото оплакване

12. Жалбоподателят се оплаква преди всичко, че Общият съд не е гарантирал спазването на правото му на защита още на етапа на предварителното разследване, преди изпращането на ИН. На този етап от административното производство жалбоподателят не само не бил изслушан от Комисията, но и не бил информиран за подозренията срещу него. В случая според жалбоподателя зачитането на тези изисквания по отношение на него се налага на още по-силно основание, тъй като той не е взел участие в нарушението и дори не знае за неговото съществуване. Освен това закъснялата информация (на етапа на ИН) за наличието на разследване срещу него не му е дала възможност да вземе необходимите мерки за надлежно организиране на неговата защита, по-специално що се отнася до представянето на евентуални преки доказателства, установяващи самостоятелността на неговото дъщерно дружество на пазара. Да се ограничи упражняването на правото на защита само до

етапа след изпращане на ИН противоречало на наказателноправния характер на санкциите, наложени по реда на член 101 ДФЕС. В писмената реплика жалбоподателят се позовава, по-конкретно в подкрепа на своите доводи, на „Best Practices on the Conduct of Proceedings concerning Articles 101 and 102 TFEU“ на Комисията, публикувани през януари 2010 г. (наричани понататък „Best Practices“).

13. Разглеждането на това оплакване изисква преди всичко да се установи в какви граници Комисията е задължена още при започване на предварителното разследване, и следователно преди изпращането на ИН, да уведоми предприятията, участващи в производство за установяване на нарушение на правилата на конкуренция, за подозренията срещу тях, за да спази правото им на защита.

14. В това отношение напомням, че съгласно постоянната съдебна практика правото на защита във всяко производство, което би могло да приключи с налагане на санкции, по-специално глоби или периодични санкционни плащания като предвидените в Регламент № 1/2003, е основно право, което е неразделна част от общите принципи на правото, чието спазване се гарантира от общностния съд [6]. Следва да се напомни също, че административното производство по смисъла на Регламент № 1/2003, което се провежда пред Комисията, се състои от два отделни, последователни етапа, всеки от които следва собствена вътрешна логика. Първият етап, който приключва с ИН, започва от датата, на която, упражнявайки предоставените ѝ с Регламент № 1/2003 правомощия в рамките на предварителното разследване, Комисията приема мерки, които включват обвинение в извършване на нарушение и имат значително отражение върху положението на заподозрените предприятия. Този етап трябва да позволи на Комисията, след провеждане на действията по разследване, да формира становище относно по-нататъшния ход на производството. Вторият етап обхваща периода от ИН до приемането на окончателно решение. Той трябва да позволи на Комисията да се произнесе окончателно по твърдяното нарушение [7]. Едва в началото на този втори етап с известието за нарушенията заинтересованото предприятие се уведомява за всички основни доказателства, на които Комисията се основава, и то разполага с право на достъп до преписката [8]. Съгласно уточненията на Съда в Решение по дело Dalmine заинтересованото предприятие може да се позовава на правото си на защита *в пълен обем* едва след изпращане на ИН [9] и именно изпращането на ИН, от една страна, и достъпът до преписката, от друга, гарантират правото на защита и правото на справедлив съдебен

6 — Вж. в този смисъл Решение на Съда от 7 януари 2004 г. по дело Aalborg Portland и др./Комисия (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123, точка 64) и Решение на Съда от 8 февруари 2007 г. по дело Groupe Danone/Комисия (C-3/06 P, Сборник, стр. I-1331, точка 68).

7 — Вж. в този смисъл Решение на Съда от 15 октомври 2002 г. по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P и C-254/99 P, Recueil, стр. I-8375, точки 181—183) и Решение на Съда от 21 септември 2006 г. по дело Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия (C-105/04 P, Recueil, стр. I-8725, точка 38).

8 — Вж. в този смисъл Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (посочено в бележка под линия 7, точки 315 и 316) и Решение. по дело Aalborg Portland и др./Комисия (посочено в бележка под линия 6, точки 66 и 67).

9 — Вж. Решение от 25 януари 2007 г. по дело Dalmine/Комисия (C-407/04 P, Сборник, стр. I-829, точка 59).

процес [10]. В същото решение Съдът освен това отбелязва, че ако правото на защита на предприятията се отнасяше до периода, предхождащ изпращането на изложението на нарушенията, „ефективността на разследването на Комисията би била намалена, тъй като още по време на фазата на предварителното разследване засегнатото предприятие би било в състояние да установи сведенията, известни на Комисията, а следователно сведенията, които все още биха могли да бъдат укрити от нея“ [11].

15. В настоящия случай жалбоподателят критикува Общия съд, че той не установява наличието на задължение на Комисията да го информира още на етапа на предварителното разследване за наличието на подозрения срещу него. Следователно задължението, от чието неизпълнение жалбоподателят се оплаква, е по-общо от запознаването с отделните доказателства, събрани в хода на предварителното разследване, и е свързано с информацията относно предполагаемото нарушение, предмет на разследване.

16. Съдът все още не се е произнесъл изрично по същество относно съществуването на такова задължение. Неговата практика обаче дава някои възможности за анализ. В Решение по дело Hoechst/Комисия Съдът заявява, че е важно да се избегне „непоправимото застрашаване на това право в рамките на предварително разследване, част от което са и проверките, които могат да се окажат определящи при събирането на доказателства, удостоверяващи неправомерното поведение на предприятия, което може да ангажира отговорността им“ [12]. Според Съда от това следва, че макар някои аспекти от правото на защита да се отнасят единствено до процесуални действия, осъществявани при условията на състезателност след ИН, други, като например правото на правна помощ и зачитането на поверителността на кореспонденцията между адвоката и неговия клиент [13], или пък правото да се запази мълчание [14], трябва да се зачитат още на етапа на предварителното разследване. Във връзка със спазването на принципа за разумен срок Съдът постановява, че прекомерната продължителност на предварителното разследване може да повлияе върху бъдещите възможности за защита на заинтересуваните предприятия, по-специално като възпрепятства събирането на доказателства срещу поведението, което е от естество да ангажира отговорността на заинтересуваните предприятия, както и че „поради това разглеждането дали евентуално е налице пречка за ефективното упражняване на правото на защита не трябва да се ограничава до самия етап, в който това право произвежда действие в пълен обем, а именно във втория етап

10 — Пак там, точка 58.

11 — Пак там, точка 60. Това твърдение обаче се разглежда в контекста на оплакването, повдигнато от Dalmine, че преди ИН не е уведомено, че Комисията разполага с протоколи, съставени по време на процесуално-следствени действия, проведени в рамките на националното наказателно производство, чиято допустимост като доказателствени средства се оспорва в образуваното от Комисията производство, точки 54, 55 и 60. Подобно оплакване, свързано с липсата на съобщаване на подобни доказателствени средства във фазата, предхождаща ИН, които Комисията използва в следващите фази от производството, е отхвърлено от Общия съд в Решение от 8 юли 2008 г. по дело AC-Treuhand/Комисия (T-99/04, Сборник, стр. II-1501, точка 49).

12 — Решение от 21 септември 1989 г. по дело Hoechst/Комисия (46/87 и 227/88, Recueil, стр. 2859, точка 15). Този принцип бе потвърден наскоро в Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, посочено по-горе, точка 63.

13 — Признат от Съда в Решение от 18 май 1982 г. по дело AM & S/Комисия (155/79, Recueil, стр. 1575).

14 — Вж. Решение от 18 октомври 1989 г. по дело Orkem/Комисия (374/87, Recueil, стр. 3283).

от административното производство“, „а трябва да обхване и производството като цяло при отчитане на неговата обща продължителност“ [15].

17. В Решение по дело AC-Treuhand/Комисия, на което се позовава жалбоподателят, Общият съд приема съображенията, изложени в предходния параграф, които намират приложение по аналогия към разглеждания въпрос. Общият съд счита по-конкретно, че дори ако „от формална гледна точка засегнатото предприятие [не е имало] статут на „обвиняем“ във фазата на предварителното разследване, от материална гледна точка започването на разследване по отношение на него, по-специално чрез предприемане на действия по събиране на отнасящи се до него доказателства, по правило не може да се разделя от наличието на съмнения и следователно на имплицитен упрек […], който оправдава предприемането на тази мярка“ [16]. Отново според Общия съд от това следва, че Комисията е задължена да предостави на заинтересуваното предприятие още на етапа на предварителното разследване някои данни относно предмета и целта на разследването. Подобен извод според мен е приемлив. Освен че произтича от централната роля, призната от Съда на правото на защита в рамките на производство, което може да доведе до налагане на санкции [17], той представлява логично последствие от позицията на Съда относно необходимостта да се гарантира зачитането на това право още на етапа на предварителното разследване на нарушения на правилата на конкуренция.

18. Що се отнася до обхвата на това задължение, в посоченото решение Общият съд потвърждава, че Комисията е длъжна „да информира засегнатото предприятие по-специално за предмета и целта на текущото разследване още на етапа на *първата предприета спрямо него мярка*“, без значение дали става дума за неформални искания за предоставяне на информация (съгласно член 11, параграф 2 от Регламент № 17/62, а понастоящем съгласно член 18, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1/2003) или чрез решение (съгласно член 11, параграф 5 от Регламент № 17/62, а понастоящем съгласно член 18, параграфи 1 и 3 от Регламент № 1/2003) или на решения за проверки (по смисъла на член 14, параграф 3 от Регламент № 17/62, а понастоящем на член 20 от Регламент № 1/2003) [18]. Следователно, както Комисията правилно посочва в писмените си изявления, в Решение по дело AC-Treuhand се прие-

15 — Вж. Решение по дело Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия (посочено в бележка под линия 7, точки 49 и 50).

16 — Посочено по-горе, точка 52.

17 — Вж. например Решение от 3 септември 2009 г. по дело Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, Сборник, стр. I-7191, точка 34, а също и точка 37 и сл.).

18 — Вж. точки 53—56. Курсивът е мой.

ма, че задължението за уведомяване на заинтересуваното предприятие (или на юридическите лица, които го съставляват) съществува *от предприемането спрямо него на някоя от мерките за разследване, предвидени в Регламент № 1/2003.* Всъщност във връзка с това действие срещу въпросното предприятие се отправя, макар и имплицитно, твърдение за нарушение, и въпреки че то все още няма статут на „обвиняем“, търпи последиците от това твърдение.

19. Противно на твърденията на жалбоподателя, този извод се оказва напълно съвместим с изискванията по член 6 от ЕКПЧ. Въз основа на практиката на Европейския съд по правата на човека понятието „наказателно обвинение“, което се съдържа в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, е автономно по своя характер [19]. От практиката на този съд във връзка със значението на продължителността на производството е видно също, че гаранциите по член 6 от ЕКПЧ се прилагат в наказателноправната област от момента, в който на лицето официално е повдигнато „обвинение“ [20]. Това понятие означава официално уведомление от страна на компетентните органи за твърдяното нарушение [21]. Отчитайки основната роля на правото на справедлив процес в едно демократично общество [22], Европейският съд по правата на човека се спира на „материално“, а не на „формално“ определение на понятието „обвинение“ [23]. Освен формалния елемент той изследва същността на съответното производство, определяйки датата, от която се прилагат гаранциите за справедлив съдебен процес в съответствие с предприемането от страна на органите на действия, годни да породят „важни последици за положението на заподозряното лице“ [24], например провеждането на претърсване и изземване [25].

20. В настоящия случай срещу Elf Aquitaine не са предприемани никакви действия за

19 — ЕСПЧ, Решение от 27 февруари 1980 г. по дело Deweer с/у Белгия, серия A, № 35, § 42.

20 — ЕСПЧ, Решение от 27 юни 1968 г. по дело Neumeister с/у Австрия, серия A, № 8, § 18.

21 — ЕСПЧ, Решение по дело Deweer с/у Белгия, посочено по-горе, § 42 и 47, Решение от 15 юли 1982 г. по дело Eckle с/у Германия, серия A, № 51, стр. 33, § 73 и Решение от 21 май 2003 г. по дело Janosevic с/у Швеция, Recueil des arrêts et décisions 2002-VII, § 91, в което крайният срок за целите на изчисляване на продължителността на производството, започва да тече от момента, в който данъчната администрация съобщава на субекта акта за установяване на увеличение в данъчното задължение за внасяне (вж. в същия смисъл Решение от 21 май 2003 г. по дело Västberga Taxi Aktiebolag и Vulic с/у Швеция, § 103).

22 — ЕСПЧ, Решение от 9 октомври 1979 г. по дело Airey с/у Ирландия, серия A, № 32, § 24.

23 — ЕСПЧ, Решение по дело Deweer с/у Белгия, посочено по-горе, § 42.

24 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело Eckle с/у Германия, посочено по-горе, § 73. В това решение, за да определи срока ad quem при изчисляване на продължителността на производството, ЕСПЧ изключва този срок да съвпада, от една страна, с подаването на жалбата, тъй като последната, макар и да е повод за започването на първоначална предварителна проверка, която впоследствие е прекратена, „не е довела до провеждането на действия по събирането на доказателства“, и от друга страна, със започването на втора предварителна проверка, чието начало е сложено с „изслушването на редица свидетели, разпитани във връзка с обвиненията, повдигнати срещу г-н Eckle“. Тъй като не е в състояние да определи „откога заинтересуваните [съпрузи Eckle] официално са [били] запознати с проверката и са почувствали нейното действие“, Съдът определя срок (от около една година), последващ започването на първата първоначална проверка.

25 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело Eckle с/у Германия, посочено по-горе. В Решение по дело Deweer, посочено по-горе, ЕСПЧ обаче не приема, че проверка, извършена в помещенията на жалбоподателя, в които той осъществява търговска дейност, попада в понятието наказателно обвинение по смисъла на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, тъй като тя е част от обичайните мерки за контрол, гарантиращи спазването на закона.

събиране на доказателства през трите години след първоначалното искане за предоставяне на информация, отправено до неговото дъщерно дружество Elf Atochem, и изпращането на ИН [26]. Твърденията за нарушения, отправени срещу него, следователно са официализирани едва в ИН. От друга страна, може да се приеме, както твърди Комисията в съдебното заседание, че тъй като отговорността на жалбоподателя не се основава на неговото пряко участие в картела, тя е станала предмет на разглеждане едва на по-късен етап от предварителното разследване, когато за изпращането на ИН се налага Комисията да установи образуванията, съставящи предприятията, които по нейно мнение са взели участие в извършването на нарушението [27]. Следователно едва след ИН може да се счита, че на жалбоподателя е повдигнато „наказателно обвинение“ по смисъла на член 6 от ЕКПЧ — ако се допусне, че твърденията за нарушения на общностните правила на конкуренция трябва да се квалифицират по такъв начин (вж. точка 10 по-горе) — и че спрямо него са приложими предвидените в тази разпоредба гаранции.

21. В писмената си реплика и в съдебното заседание Elf Aquitaine изрично се позовава на член 6, параграф 3, буква а) от ЕКПЧ, по силата на който всяко лице, обвинено в криминално престъпление, има право „да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причините за обвинението срещу него на разбираем за него език“. От практиката на Европейския съд по правата на човека е видно, че предвидените в тази разпоредба гаранции са конкретна проява на правото на справедлив процес, гарантирано най-общо в параграф 1 от този член, и че те се прилагат от момента, в който лицето получи статут на „обвиняем“, като понятието по смисъла на Конвенцията следва отново да се разбира като свързано с материално, а не с чисто формално положение [28]. В това отношение съдебната практика, на която жалбоподателят се позовава в писмената си реплика, в настоящия случай не изглежда релевантна. В Решение по дело Salduz се разглежда твърдението, че е налице нарушение на член 6, параграф 3, буква в) от ЕКПЧ, поради това че жалбоподателят е бил лишен от правото да се ползва от съдействие на адвокат по време на полицейско задържане. Точка 50 и сл., и по-специално точка 54 от решението, изрично цитирани от жалбоподателя, се отнасят до положението на разпитвано от полицията в отсъствието на адвокат лице, на което е наложена мярка за неотклонение — и което следователно

26 — За подобно обстоятелство в подкрепа на твърдението за недостатъчни действия по събирането на доказателства жалбоподателят освен това не споменава нито в хода на административното производство, нито пред Общия съд.

27 — Жалбоподателят твърди, че той е единственото дружество майка — съучастник в нарушението, което е било информирано едва на етапа на ИН и посочва като пример Akzo Nobel NV. Както напомня жалбоподателят обаче, това дружество е било обект на действия за събиране на доказателства в хода на предварителната проверка (в случая, искания за предоставяне на информация).

28 — ЕСПЧ, Решение от 27 април 2006 г. по дело Casse с/у Люксембург, § 29—33 и 71—72. В това решение Съдът приема, че жалбоподателят трябва да се счита за „обвиняем“ за целите на прилагане на член 6, параграф 3, буква а) от ЕКПЧ към датата, на която е разпоредено да се проведе претърсване в помещенията на банката, в която е нает лице, тъй като към този момент „съвкупност от съвпадащи улики“ недвусмислено сочат качеството му на „заподозрян“, вж. § 33.

очевидно е обвиняемо [29]. Решение по дело Dayanan се отнася до сходно положение [30].

22. Що се отнася до довода, който Elf Aquitaine извежда от Best Practices, е достатъчно да се отбележи, че като се позовава на Решение на Общия съд по дело AC-Treuhand жалбоподателят твърди, че предприятията се уведомяват за това, че срещу тях се води предварително разследване, за предмета и целта на това разследване „при предприемане на първата мярка по разследване по отношение на тях“ [31]. При всички положения в точка 5 от Best Practices Комисията пояснява, че те „отразяват гледната точка на ГД „Конкуренция“ […] към момента на [тяхното] публикуване и ще бъдат приложими от датата на публикуване към висящите и бъдещи спорове“. В бележка под линия 10 допълнително се уточнява, че „относно висящите спорове към момента на публикуване на Best Practices, последните ще се прилагат към висящите, но не и към вече приключилите етапи от производството“. От това следва, че все пак Best Practices не са приложими ratione temporis към производството, довело до приемане на решението.

23. Накрая Elf Aquitaine твърди, че липсата на уведомяване на етапа на предварителното разследване за подозренията срещу него се отразява отрицателно на упражняването на правото му на защита в последващия етап на производството, протичащ при условията на състезателност. В това отношение трябва да се приеме, както прави и Комисията, че това твърдение се свежда във всички случаи до общо позоваване на евентуалното погиване на доказателства, годни да установят самостоятелния характер на самото дъщерно дружество на пазара и то не се подкрепя от никакво доказателство.

24. Въз основа на всички изложени съображения първото оплакване, повдигнато от жалбоподателя в рамките на неговото второ правно основание, според мен трябва да се отхвърли.

б) По второто оплакване

25. В рамките на това оплакване жалбоподателят, на първо място, твърди, че като е одобрил прилагането на презумпция за отговорност, която позволява на Комисията

29 — ЕСПЧ, Решение от 27 ноември 2008 г. по дело Salduz с/у Турция. Препращам към пълния текст на точки 54 и 62 от това решение, съгласно което последващото обжалване се отнася само до някои отделни аспекти.

30 — ЕСПЧ, Решение от 13 октомври 2009 г. по дело Dayanan с/у Турция, § 31 и сл., на които се позовава жалбоподателят.

31 — Вж. параграф 14. Останалите параграфи от Best Practices, споменати от жалбоподателя, се отнасят до възможността Комисията да организира неформални срещи със страните във фазата на разследване (параграф 38), т.нар. „State of Play Meetings“ (параграфи 54—60), тристранни срещи и срещи с комисаря или с генералния директор (параграфи 61—64), както и достъп до неповерителна редакция на жалбата. Дори да не се отчете значението на това, че в настоящата редакция на Best Practices поне разпоредбите относно „State of Play Meetings“ не са приложими в производството относно картели (вж. параграф 60), при прочита на посочените по-горе параграфи се вижда, че намерението на Комисията е да проведе открито и прозрачно разследване, доколкото е възможно, а не да гарантира формално, че при всяко разследване ще прилага различните описани там инициативи.

да се ограничи само с констатацията за притежаваното от Elf Aquitaine почти пълно дялово участие в капитала на неговото дъщерно дружество, и като не е извършил никакви по-нататъшни действия по разследване срещу него, Общият съд е пренебрегнал изискването за безпристрастно разследване, при което компетентният орган събира доказателства както в подкрепа на обвиненията срещу предприятията, заподозрени в извършването на нарушение, така и в подкрепа на тяхното оневиняване. В това отношение е достатъчно да се отбележи, че функцията на презумпциите е именно да дадат възможност на лицето, върху което пада тежестта на доказване за определено обстоятелство, да го освободят от тази тежест, ако той докаже единствено предпоставката, на която се основава презумпцията (в случая пълното или почти пълно дялово участие на дружеството майка в капитала на дъщерното дружество). Твърдението, че прилагането на презумпции е несъвместимо с изискванията за безпристрастно разследване, тъй като то давало на органите, които го провеждат, възможност да не изследват други доказателства в подкрепа на тезата на обвинението или на оневиняването, по същество се свежда до това да се отрече самата допустимост на презумпциите. Приведените от жалбоподателя доводи обаче се преоткриват в петото правно основание от неговата жалба до Съда, с което той оспорва законосъобразността на презумпцията, приложена от Комисията спрямо него.

26. На второ място, жалбоподателят поддържа, че безпристрастното провеждане на разследване от страна на Комисията е нарушено поради съсредоточаването на правомощията по разследване, обвинение и вземане на решения в тази институция, което не е в съответствие с наказателноправния характер на налаганите за нарушенията на правилата на конкуренцията санкции. Според жалбоподателя влизането в сила на Хартата — в член 41 от която е утвърдено изискването за безпристрастно административно производство — трябва да накара Съда да промени своята практика по въпроса, за да отчете насочената към предоставяне на повече гаранции позиция на Европейския съд по правата на човека. На Комисията, която счита, че този довод не е нов, поради което е недопустим, жалбоподателят възразява, че той само доразвива съображения, изложени в първоинстанционното производство.

27. В това отношение ще отбележа преди всичко, че изложеният по-горе довод повдига правен въпрос, свързан със същността на спора, отнесен пред Общия съд, който не е бил разгледан в обжалваното съдебно решение и не е бил предмет на прения между страните на нито един етап от първоинстанционното производство. Той не е бил изрично повдигнат от жалбоподателя нито в неговата жалба до Общия съд, нито в писмената реплика, нито в някое друго писмено становище, внесено в хода на това производство; от доклада от съдебното заседание, проведено пред Общия съд, също не е видно този въпрос да е бил повдиган. Освен това ще отбележа, че този довод по същество не е свързан с никой от мотивите на обжалваното съдебно решение, за разлика от оплакването, разгледано в точки 13—24 по-горе, което, макар да не е било повдигнато в първоинстанционното производство, се основава на някои констатации на Общия съд, съдържащи се по-специално в точка 64 от обжалваното съдебно решение, поради което е допустимо. Накрая, противно на твърденията на жалбоподателя, не приемам, че посоченият довод може да се счита като развитие на вече обсъждани в първоинстанционното

производство мотиви, тъй като поставя пред Съда правен въпрос, различен от разгледаните в тези мотиви [32].

28. При това положение, в качеството си на последна инстанция, Съдът следва в рамките на своите правомощия при обжалване да контролира по какъв начин Общият съд е упражнил възложения му съдебен контрол, отчитайки мотивите и доводите, които са му представени за разглеждане. Съдът обаче не следва да отменя действията на съда в първоинстанционното производство, поради това че той не се е произнесъл по мотив, който не е бил повдиган от страните, освен ако той е бил длъжен да го разгледа служебно. В настоящия случай според мен подобна хипотеза не е налице. Следователно повдигнатото от Комисията възражение за недопустимост трябва да се приеме.

29. Поради това изложените по-долу съображения, свързани с разглеждането по същество на довода, повдигнат от Elf Aquitaine, са развити при условията на евентуалност, в случай че Съдът — противно на моето предложение — го приеме за допустим.

30. Както неколкократно подчертава Комисията в писмените си становища, в Решение по дело Jussila, постановено от големия състав, Европейският съд по правата на човека потвърждава положението, произтичащо отчасти от някои съдебни прецеденти, че в рамките на производства, водещи до налагането на санкции, които могат да се считат за наказателни на основание член 6 от ЕКПЧ, може да се прокара разграничение между производството (и санкциите), които попадат в т.нар. „твърдо ядро“ на наказателното право и на тези, които — обратно — са извън него [33]. В точка 43 от това решение, след като отбелязва, че възприемането на самостоятелно понятие за „наказателно обвинение“ предопределя постепенното разширяване на наказателния обхват на член 6 от ЕКПЧ към области, които „формално не попадат сред традиционните категории на наказателното право“, като например „паричните санкции, налагани за нарушения на правото на конкуренция“ [34], Европейският съд

32 — Което по същество означава възражение за незаконосъобразност на Регламент № 1/2003.

33 — ЕСПЧ, Решение от 23 ноември 2006 г. по дело Jussila с/у Финландия. Въпросът, отнесен до Европейския съд по правата на човека, се отнася до съвместимостта с член 6 от ЕКПЧ на непровеждането на съдебно заседание в производството по обжалване на решение за увеличаване на данъчно задължение, постановено от финландските данъчни органи.

34 — Примерното изброяване в посочената точка 43 от Решение по дело Jussila включва също административните нарушения, дисциплинарните санкции на основание пенитенциарното право и глобите, налагани от финансовите юрисдикции. Европейската комисия по правата на човека се произнася в полза на наказателноправното естество на националните правила за защита на конкуренцията по дело Société Stenuit с/у Франция, заличено от регистъра на Съда с Решение от 27 февруари 1992 г. За становище против разпростиране на изключението, съдържащо се в точка 43 от Решение по дело Jussila по отношение на общностните производства във връзка с нарушения на правилата за конкуренция вж. Slater, Thomas, Waelbroeck. Competition Law Proceedings before the European Commission and the Right to a fair Trail: no Need to Reform? in The Global Competition Law Centre Working Papers Series, 04/08, p. 27.

по правата на човека утвърждава, че в тези области предоставените от тази разпоредба гаранции „не трябва непременно да се прилагат с цялата им строгост“ [35]. Този подход се открива още в Решение по дело Bendenoun и в Решение по дело Janosevic [36], за които изрично се напомня в посочената точка 43 от Решение по дело Jussila. В тези актове Европейският съд по правата на човека постановява, че договарящите държави имат право да възложат на данъчните органи, които като административни органи не отговарят на изискванията на член 6 от ЕКПЧ [37], задачата да преследват и наказват данъчните нарушения, за които е предвидено увеличаване на размера на данъчното задължение, увеличаване, което има характера на наказателна санкция, при положение че данъчнозадълженото лице може да обжалва съответното решение пред съд, отговарящ на гаранциите по член 6 от ЕКПЧ [38], а именно, в съответствие с формулировката, възприета в точка 81 от Решение по дело Janosevic и възпроизведена в редица последващи решения, „съдебен орган, разполагащ с пълни правораздавателни правомощия [39], който по-специално е компетентен да измени обжалваното решение както поради фактически, така и поради правни съображения“.

31. В съответствие с уточненото в точка 43 от Решение по дело Jussila принципът, утвърден с Решение по дело Bendenoun и в Решение по дело Janosevic, се разпростира и по отношение на производствата за нарушение на правилата на конкуренция, уредени с Регламент № 1/2003. Поради това съсредоточаването на правомощията по разследване, обвинение и решаване у Комисията в рамките на тези производства, само по себе си не е в разрез с член 6 от ЕКПЧ, при условие все пак че предприятията, които са субекти на тези производства, разполагат с право на обжалване срещу решенията на Комисията пред орган, отговарящ на изискванията по този член. Ето защо следва да се провери дали контролът, упражняван от общностния съд върху решенията, приети от Комисията за нарушение на правилата на конкуренция, отговаря на условията, посочени в точка 81 от Решение по дело Janosevic. Без да навлизам в подробности по въпроса, ще посоча само онези аспекти на контрола, които в светлината на практиката на Европейския съд по правата на човека има опасност да се окажат свързани със значителни проблеми.

32. На първо място, общностният съд упражнява типичен контрол за законосъобразност по отношение на решенията на Комисията в областта на картелите, който се отличава с нарочно пълно разглеждане на всички съображения от правна и фактическа страна, на които се позовава жалбоподателят, както и на евентуални съображения за обществен ред, разглеждани служебно. Освен по отношение на глобите

35 — Същите съображения се откриват в Решението на ЕСПЧ от 4 март 2008 г. по дело Hüseyin Turan с/у Турция, § 32.

36 — Решение на ЕСПЧ от 24 февруари 1994 г. по дело Bendenoun с/у Франция, серия A, № 284 и Решение по дело Janosevic с/у Швеция, посочено по-горе.

37 — Вж. Решение по дело Janosevic, посочено по-горе, § 81.

38 — Вж. Решение по дело Bendenoun, посочено по-горе, точка 46 и Решение по дело Janosevic, посочено по-горе, точка 81; в същия смисъл Решение от 23 октомври 1995 г. по дело Umlauft с/у Австрия, серия A, № 328-B, § 37—39. Тази позиция по същество възпроизвежда вече изразената от Европейския съд по правата на човека във връзка с прилагането на член 6 от ЕКПЧ в контекст извън наказателното право (вж. по-специално Решение от 10 февруари 1983 г. по дело Albert и Le Compte с/у Белгия, серия A, № 58, § 29) и за леките престъпления (например свързани с нарушения на Кодекса за движение по пътищата, вж. Решение от 23 октомври 1984 г. по дело Öztürk с/у Германия, точка 29).

39 — Тази бележка се отнася само до оригинала на италиански език на заключението.

Общият съд не е оправомощен да изменя решението на Комисията, а може единствено да го отмени. В това отношение най-напред ще отбележа, че макар действително във френския текст на Решение по дело Janosevic Европейският съд по правата на човека да използва израза „pouvoir de réformer [правомощието да изменя]“, английският текст си служи с по-общия глагол „to quash [да отменя]“, който се отнася по-скоро до правомощието за отмяна на обжалвания акт. Освен това в същото решение посоченият съд приема, че административните юрисдикции, които по шведското право са компетентни да разглеждат жалби срещу решения на данъчната администрация за облагане в увеличен размер, имащо характера на наказателна санкция, представляват съдилища, отговарящи на гаранциите по член 6 от ЕКПЧ, макар да имат правото само „в случай на несъгласие с установеното от данъчната администрация“ да отменят обжалваното решение [40]. В същия смисъл ЕСПЧ се произнася и в редица предходни случаи [41].

33. Съдебната практика по този въпрос обаче не е постоянна. Така например в посоченото по-горе Решение по дело Umlauft се приема, че не отговаря на гаранциите по член 6 от ЕКПЧ австрийският административен съд, който при разглеждането на жалба срещу акт, с който на жалбоподателя е наложена парична санкция поради нарушение на Кодекса за движение по пътищата, за която се счита, че има наказателен характер, е компетентен да упражни само контрол за законосъобразност и освен това е обвързан с фактическите констатации на административните органи. В Решение по дело Tsfayo Европейският съд по правата на човека не признава „пълни правораздавателни правомощия“ на High Court в Обединеното кралство, тъй като, макар този съд да има право да отменя обжалваното решение, ако приеме доказателствата, на които то се основава, за недостатъчни или изопачени, той не е компетентен да прецени отново доказателствата или да замени преценките, които са предмет на оплакване, със собствената си преценка относно степента на достоверност на твърденията на жалбоподателя [42]. В Решение по дело Kyprianou посоченият съд

40 — В точка 82 от Решението Съдът отбелязва, че административните съдилища „могат да разглеждат всички аспекти на отнесените пред тях въпроси, по отношение на които те са компетентни. Техният контрол не се простира само до законосъобразността, но може да включва и фактически въпроси като преценката на доказателствата […]“.

41 — Вж. например Решение от 31 август 2007 г. по дело Bistrovic с/у Хърватия, точка 53, относно хърватските „County Courts“; Решение от 21 септември 1993 г. по дело Zumtobel с/у Австрия, серия A, № 268-A, § 27—32, във връзка с контрола, упражняван в случая от австрийския Административен съд и Решение от 25 октомври 1995 г. по дело Bryan с/у Обединено кралство, серия A, №. 335-A, § 44—47. Тези прецеденти обаче не се отнасят до наказателноправната материя.

42 — ЕСПЧ, Решение от 14 ноември 2006 г. по дело Tsfayo с/у Обединено кралство, § 48.

приема, че липсата на безпристрастност на първоинстанционния съд, наложил на жалбоподателя наказание лишаване от свобода за престъплението „contempt of court [неуважение към съда]“, не е отстранена от Върховния съд в производството по обжалване, тъй като същият не извършва преразглеждане ex novo на делото [43]. Накрая, в Решение по дело Silvester's Horeca Европейският съд по правата на човека счита, че дружеството жалбоподател не е имало достъп до „съд“ по смисъла на член 6 от ЕКПЧ, тъй като Апелативният съд в Брюксел, пред който жалбоподателят е отнесъл административния акт, с който са му наложени данъчни глоби за нарушение на Кодекса за ДДС, не е имал правомощието единствено поради съображения за целесъобразност или справедливост да освободи данъчнозадълженото лице от законосъобразно наложени му задължения [44]. В този контекст следва все пак да се напомни, че по спорове, свързани с нарушения на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, общностният съд разполага с правораздавателна компетентност и по същество във връзка с глобите, налагани по силата на член 261 ДФЕС и на член 31 от Регламент № 1/2003 и поради това е „компетентен, извън обикновения контрол за законосъобразност на санкцията, да замени преценката на Комисията“, като отмени, намали или увеличи наложената от Комисията глоба, когато въпросът за този размер е отнесен за разглеждане от него [45]. Това правомощие легитимира общностния съд да измени оспорвания акт, макар и без да го отменя [46].

34. Друг деликатен аспект, посочен от жалбоподателя, е свързан със съпътстващия контрол, т.е. контрола, свеждащ се до проверката на това дали са спазени процесуалните правила и изискването за мотивиране, дали фактите са установени точно, както и дали не е налице явна грешка в преценката на фактите или злоупотреба с власт, който съгласно постоянната съдебна практика [47] общностният съд упражнява по отношение на сложните икономически преценки на Комисията [48].

43 — ЕСПЧ, Решение от 27 януари 2004 г. по дело Kyprianou с/у Кипър. Съдът по-специално приема, че „en tant qu'instance d'appel, celle-ci n'avait pas pleine juridiction pour examiner à nouveau l'affaire, mais pouvait seulement contrôler s'il y avait dans le jugement de première instance des erreurs manifestes de droit ou de fait. Elle n'a pas procédé à nouveau à un examen indépendant de l'accusation en matière pénale portée contre le requérant pour contempt devant la cour d'assises. En outre, la Cour suprême a estimé qu'elle ne pouvait pas intervenir dans le jugement de la cour d'assises en reconnaissant la marge d'appréciation de cette dernière quant à infliger une peine au requérant“. Съдът все пак добавя също, че „en réalité, la Cour suprême a refusé d'annuler la décision litigieuse au motif que la composition de la cour d'assises n'était pas de nature à garantir son impartialité, alors que elle avait le pouvoir de le faire“. Освен това в Решение от 15 декември 2005 г. по същото дело големият състав, въпреки че достига до същия извод, по-скоро се съсредоточава върху факта, че Върховният съд не отменя решението на подолната инстанция, макар да е компетентен да го стори.

44 — ЕСПЧ, Решение от 4 март 2004 г. по дело Silvester's Horeca Service с/у Белгия, § 26 и 27.

45 — Решение от 8 февруари 2007 г. по дело Groupe Danone/Комисия (посочено в бележка под линия 6, точки 61 и 62). Вж. също заключението на генералния адвокат Kokott от 8 декември 2005 г. по дело Technische Unie/Комисия, по което е постановено Решение от 21 септември 2006 г. (C-113/04 P, Recueil, стр. I-8831, точка 132), както и заключението на генералния адвокат Poiares Maduro от 16 ноември 2006 г. по дело Groupe Danone/Комисия, посочено по-горе (точки 45 и 48).

46 — Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия (посочено в бележка под линия 7, точка 692). Във връзка с това съображение си позволявам да насоча към Mengozzi P. La compétence de pleine juridicition du juge communautaire in Liber amicorum en l'honneur de Bo Vesterdorf, 2007, p. 219.

47 — Вж. в този смисъл във връзка с член 85 от Договора за ЕО Решение от 11 юли 1985 г. по дело Remia и др./Комисия (42/84, Recueil, стр. 2545, точка 34) и Решение от 17 ноември 1987 г. по дело BAT и Reynolds/Комисия (142/84 и 156/84, Recueil, стр. 4487, точка 62) и Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Thyssen Stahl/Комисия (C-194/99 P, Recueil, стр. I-10821, точка 78).

48 — В това отношение отбелязвам, че извън наказателноправната материя Европейският съд по правата на човека изглежда установява възможността съдебният контрол върху административните актове в някои области да се ограничава до явните грешки (вж. Решение по дело Bryan с/у Обединено кралство, посочено по-горе, § 41 и 44—47). По-специално в § 47 Съдът заявява следното: „Има основания подобен начин на действие да се очаква от въззивна юрисдикция в специализирани правни области като разглежданата, по-специално когато фактите са били установени по-рано в хода на квазисъдебно производство, което гарантира спазването на многобройните изисквания, предвидени в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ“. Вж. също Решение по дело Tsyfayo, посочено по-горе, точка 46.

35. На трето и последно място, макар общностният съд да има възможност да преразглежда доказателствата в подкрепа на обвинението и на оневиняването, упражняваният от него контрол за законосъобразност в рамките на жалба за отмяна се извършва въз основа на фактическите и правните елементи, които са били известни в момента на приемане на обжалваното решение [49]. Следователно неговата роля се състои в това да прецени дали доказателствата и други фактически елементи са достатъчни, за да докажат съществуването на твърдяното нарушение [50]. Ако според него наличните доказателства са неубедителни, той може единствено да отмени решението поради липса на доказателства.

36. Въпреки изложените по-горе ограничения, не изключвам възможността, общо погледнато, съдебният контрол над решенията на Комисията за налагане на глоби при нарушения на правилата на конкуренция в съответствие с по-гъвкавия подход, възприет от големия състав на Европейския съд по правата на човека в Решение по дело Janosevic, да изпълнява изискванията по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ в наказателното право.

37. В настоящия случай въпросът обаче може да остане открит. Всъщност в практиката си този съд допуска подход, насочен към проверка на изискванията по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ във всеки конкретен случай, дори отделно от по-общия въпрос за евентуалната съвместимост на тази разпоредба със структурата, в която този случай се вписва [51]. При това положение от обжалваното съдебно решение е видно, че по всеки от аспектите, отнесени до него, Общият съд упражнява пълен контрол за наличието на предпоставките за прилагане

49 — Вж. в този смисъл Решение от 13 юни 1972 г. по дело Compagnie d'approvisionnement, de transport et de crédit et Grands Moulins de Paris/Комисия (9/71 и 11/71, Recueil, стр. 391). По-конкретно, сложните изчисления, направени от Комисията, трябва да се разглеждат единствено в светлината на доказателствата, с които тя е разполагала при тяхното извършване; вж. Решение от 5 октомври 2000 г. по дело Германия/Комисия (C-288/96, Recueil, стр. I-8237, точка 34) и Решение от 25 юни 1998 г. по дело British Airways и др./Комисия (T-371/94 и T-394/94, Recueil, стр. II-2405, точка 81).

50 — Вж. Решение от 8 юли 2004 г. по дело JFE Engineering/Комсия (T-67/00, T-68/00, T-71/00 и T-78/00, Recueil, стр. II-2501, точки 174 и 175) и Решение от 20 април 1999 г. по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др../Комисия (T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 и T-335/94, Recueil, стр. II-931, точка 891).

51 — За някои примери вж. Решение по дело Zumtobel с/у Австрия, посочено по-горе, § 31 и сл., както и Решение по дело Janosevic с/у Швеция, посочено по-горе.

на член 101 ДФЕС, като обхватът на този контрол не може да се счита за ограничен единствено поради това че вменяването на отговорност на жалбоподателя се основава на презумпция. Освен това от същото решение е видно, че Общият съд разглежда всички представени от Elf Aquitaine обстоятелства, с които то цели да установи самостоятелното поведение на дъщерното си дружество на пазара, отхвърляйки относимостта или достатъчния им характер въз основа на мотиви, допълващи мотивите, възприети от Комисията в решението. От друга страна, макар общо да оспорва както в писменото, така и в устното си становище, достатъчния характер на съдебния контрол на общностния съд над решенията на Комисията за нарушения на правилата на конкуренция от гледна точка на изискванията на член 6 от ЕКПЧ, жалбоподателят не привежда аргументи, установяващи такъв недостатъчен характер в настоящия случай. Поради това считам, че доводът относно липсата на безпристрастност в административното производство, дължаща се на съсредоточаването на правомощията по разследване, обвинение и вземане на решение у Комисията, освен че е недопустим, е и неоснователен по същество [52].

38. Въз основа на всички изложени съображения и второто оплакване по второто правно основание от жалбата до Съда според мен трябва да се отхвърли.

52 — Не считам, че единствено обстоятелството, че в обжалваното съдебно решение Общият съд е изключил искането от жалбоподателя намаляване на глобата с мотива, че жалбоподателят не е представил доводи или фактически доказателства от естество да оправдаят упражняването на неговите пълни правораздавателни правомощия в областта на глобите, може да доведе до различен извод.

в) Изводи във връзка с второто правно основание от жалбата до Съда

39. В светлината на направения анализ считам, че второто правно основание от жалбата до Съда трябва отчасти да бъде отхвърлено като неоснователно и отчасти да се обяви за недопустимо.

3. По третото правно основание от жалбата до Съда, свързано с грешка относно обхвата на задължението за мотивиране на Комисията и с липсата на мотиви на обжалваното съдебно решение

40. Третото правно основание от жалбата до Съда също се основава на две оплаквания.

а) По първото оплакване

41. С първото оплакване в рамките на третото правно основание от жалбата до Съда жалбоподателят изтъква, на първо място, че Общият съд се основава на „неправилно схващане“ относно задължението на Комисията да мотивира ИН, доколкото той приема, че това задължение се изпълнява със самото позоваване на принципите, уреждащи възможността за вменяване на отговорност на дружеството майка и до посочването на размера на дяла, което дружеството майка притежава в капитала на дъщерното дружество. В това отношение ще отбележа, че точка 58 и сл. от обжалваното съдебно решение, които според жалбоподателя свидетелстват за допуснатата от Общия съд грешка, всъщност представляват отговор на

твърденията на жалбоподателя в рамките на първото правно основание от жалбата до Общия съд, насочено към това да се изтъкне нарушение на неговото право на защита, а не задължението за мотивиране, чието нарушаване обаче е посочено в рамките на второто правно основание на жалбата до Общия съд. Отбелязвам също, че макар жалбоподателят да оспорва, че „всички основни доказателства, на които Комисията се основава, за да подведе Elf Aquitaine под отговорност", се съдържат в ИН, той не уточнява обаче кои доказателства, освен споменатите в точки 58 и 59 от обжалваното съдебно решение (изложение на правилата за вменяване на отговорност на дружеството майка за незаконосъобразното поведение на дъщерното дружество, посочване на съдържанието на презумпцията, основаваща се на изцяло притежавания от дружеството майка капитал на дъщерното дружество, както и упоменаването на почти изцяло притежаваните от жалбоподателя дялове от капитала на Atofina), е трябвало по-конкретно да се съдържат в ИН. Доколкото жалбоподателят възнамерява да се позове на други доказателства в подкрепа на обвинението срещу него, освен насочените към установяване на фактическите предпоставки на презумпцията, на която се основава Комисията, неговите доводи се смесват с насочените към оспорването на самата възможност за прилагане на подобна презумпция, които ще бъдат разгледани общо в рамките на петото правно основание от жалбата до Съда. Оттук следва, че жалбоподателят не доказва твърдяната грешка в тълкуването на обхвата на задължението за мотивиране на ИН, в която упреква Общия съд. От тази гледна точка първото оплакване в рамките на третото правно основание от жалбата до Съда следва според мен да бъде отхвърлено.

42. На второ място, жалбоподателят твърди, че Общият съд е възприел „неправилно схващане" относно задължението на Комисията да мотивира решението. Приведените от него доводи се отнасят по-конкретно до частта от обжалваното съдебно решение, в която Общият съд приема за достатъчни мотивите, поради които в решението се отхвърлят приведените от Elf Aquitaine доказателства за самостоятелното поведение на дъщерното му дружество Atofina на пазара. Тези мотиви, които според жалбоподателя Общият съд неправилно е квалифицирал като „кратки", докато всъщност те били напълно отсъстващи, не са му позволили да провери основателността на решението и са го възпрепятствали при упражняването на контрол за законосъобразност.

43. В това отношение отбелязвам, че в точка 79 от обжалваното съдебно решение Общият съд напомня съдебната практика, според която изискването от член 253 ЕО мотивиране трябва да бъде съобразено с естеството на разглеждания акт и трябва да показва по ясен и недвусмислен начин съображенията на институцията, която е автор на акта, така че да даде възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за приетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол. Той напомня също, от една страна, че изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения, а от друга, че не се изисква

мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на определен акт отговарят на изискванията на посочения член 253 ЕО следва да се преценява от гледна точка не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя [53]. Накрая в последното изречение на точка 79 Общият съд припомня собствената си практика, въз основа на която Комисията следва да развие изрично своите доводи, когато в практиката си по вземане на решения приема решение, което съществено се отклонява от предходните [54], а в точка 80 напомня, че когато решение за прилагането на член 81 ЕО се отнася до множество адресати и поражда проблеми при определянето на субекта, който да носи отговорност за нарушението, това решение трябва да съдържа достатъчно мотиви за всеки от адресатите, и по-специално за онези от тях, които въз основа на това решение трябва да понасят последиците от нарушението. В точка 84 и сл. той разглежда твърдението на Elf Aquitaine, че решението не е достатъчно мотивирано в частта, с която то отхвърля представените от Elf Aquitaine доводи за оборване на презумпцията, на която се основава Комисията. За целта той се спира на точки 258—261 от решението и отбелязва по-специално, че Комисията отхвърля посочените доводи, тъй като представляват само „твърдения“ (неподкрепени с доказателства) и че представените от Elf Aquitaine документи дават единствено „обща представа за търговското управление на дружеството“. В точка 89 Общият съд прави извода, че „този отговор на доводите на Elf Aquitaine, макар и кратък, позволява да се разберат причините, поради които Комисията ги е отхвърлила“ и че Комисията е обсъдила „основните моменти в доводите на Elf Aquitaine, отчитайки всички представени от него доказателства“. Прочитът на точки 84—90 от обжалваното съдебно решение, чието съдържание бе изложено най-общо, не дава възможност според мен да се приеме, както прави жалбоподателят, че Общият съд тълкува неправилно задължението за мотивиране на Комисията, основавайки се на неправилно схващане относно това задължение. Освен това от споменатите по-горе точки на обжалваното съдебно решение, както и от прочита на съответните точки от решението, е видно, че противно на твърденията на жалбоподателя, Комисията изяснява причините, поради които представените от жалбоподателя доводи не са били приети за достатъчни да оборят въпросната презумпция (тъй като те представляват твърдения, неподкрепени с доказателства, и ирелевантни документи). В това отношение следователно не може да се изтъква пълната липса на мотиви, въпреки че същите мотиви за отхвърляне са били приложени изцяло към всички доводи и документи, представени от жалбоподателя на Комисията.

53 — Вж. по-специално Решение от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France (C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719, точка 63 и цитираната съдебна практика), както и Решение от 15 юли 2004 г. по дело Испания/Комисия (C-501/00, Recueil, стр. I-6717, точка 73).

54 — Решение на Общия съд от 22 октомври 1997 г. по дело SCK и FNK/Комисия (T-213/95 и T-18/96, Recueil, стр. II-1739, точка 226).

44. Жалбоподателят твърди също, че Общият съд тълкува неправилно

задълбочеността на мотивите на решението, необходима в светлината на конкретните обстоятелства по случая. Тези мотиви трябвало да бъдат още по-точни, тъй като: i) жалбоподателят не бил уведомен за производството срещу него, преди да получи ИН; ii) Комисията се отдалечила от своята предходна практика по вземане на решения; и iii) решението поставя под въпрос редица основни права на жалбоподателя и му налага наказателни санкции. Освен това жалбоподателят отбелязва, че след влизането в сила на Хартата задължението за мотивиране, наложено на институциите на Съюза по силата на член 41, параграф 2 от нея, трябва на основание член 52, параграф 3 от нея да се тълкува в съответствие с по-строгите критерии, възприети от Европейския съд по правата на човека при тълкуването на член 6, параграф 3, буква а) от ЕКПЧ.

45. Според мен нито един от посочените от жалбоподателя доводи не може да се приеме. На първо място, не може да се установи — нито пък жалбоподателят дава пояснения по този въпрос — какво е значението за интензитета на задължението да се мотивира решението обстоятелството, че Elf Aquitaine е уведомено за обвиненията срещу него едва с изпращането на ИН. На второ място, Комисията заявява, а жалбоподателят не възразява, че принципите в областта на отговорността на дружествата майки, приложени по отношение на Elf Aquitaine, включително презумпцията, основаваща се на притежаването на целия капитал, са станали неразделна част от нейната практика по вземане на решения след 2002—2003 г. Тъй като ИН е изпратено на жалбоподателя на 7 април 2004 г., а решението е прието на 19 януари 2005 г., то не бележи поврат спрямо предходната практика на Комисията. Накрая, що се отнася до третия въпрос (вж. предходната точка, подточка iii), е достатъчно да се отбележи, от една страна, че доводът на жалбоподателя предполага да се установи нарушение на основните права, посочени от него, което обаче Общият съд изключва, а от друга страна, че при всички положения по-подробните мотиви на решението не биха позволили да се обоснове подобно нарушение, ако то бъде установено. Освен това обстоятелството, че решението налага на жалбоподателя санкция с наказателен характер, не изисква по-висок стандарт на мотивиране в сравнение с вече високия стандарт, дължим от общностните институции по силата на член 253 ЕО в съответствие с тълкуването, дадено му от общностния съд, на основание на който мотивите трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и трябва по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която издава акта, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол [55].

55 — Вж. по-специално Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Corus UK/Комисия (C-199/99 P, Recueil, стр. I-11177, точка 145), цитирано от жалбоподателя.

46. Що се отнася до довода, който жалбоподателят извежда от разпоредбите на член 41, параграф 2 във връзка с член 52, параграф 3 от Хартата, дори да се предположи, че тези разпоредби са приложими ratione temporis към решението [56], трябва да се приеме, че припомнената от Elf Aquitaine практика на Европейския съд по правата на човека не е релевантна, тъй като тя се отнася до решения, постановени от съдебни органи. Така или иначе на първо място, що се отнася до изискването, утвърдено от този съд, че решенията, които се различават от предходната постоянна съдебна практика, следва да съдържат съществено изложение на съображенията за такъв „обрат“ [57], е достатъчно да се отбележи, че обжалваното съдебно решение се вписва в съдебната практика, установена през 2000 г. с Решение по делото Stora [58] и наскоро потвърдена с Решение по дело Akzo [59]. Що се отнася до постановеното от Европейския съд по правата на човека Решение по дело Helle, също споменато от жалбоподателя [60], само ще посоча, както ще стане по-ясно при разглеждането на второто оплакване в рамките на настоящото правно основание от жалбата до Съда, че в обжалваното съдебно решение Общият съд прави пълно преразглеждане на доводите, повдигнати от жалбоподателя в хода на административното производство, и поради това посоченият съд не се ограничава с възприемане на изводите на Комисията, без да обсъди отправените до него основни въпроси. Накрая, що се отнася до припомнянето на практиката на Европейския съд по правата на човека, която санкционира недостатъчните мотиви в решения, в които не се уточняват основните понятия, на които тези решения се основават [61], жалбоподателят не изяснява кои в случая са понятията, на които Общият съд се основава, без да изяснява тяхното значение.

56 — Отбелязвам, че във връзка с неотдавнашно преюдициално запитване Съдът прие, че Хартата е приложима и по отношение на факти, настъпили преди влизането в сила на Договора от Лисабон (вж. Решение от 22 декември 2010 г. по дело DEB, C-279/09, Сборник, стр. I-13849).

57 — В това отношение жалбоподателят цитира Решение на Европейския съд по правата на човека от 14 януари 2010 г. по дело Atanasovski с/у Бивша югославска република Македония.

58 — Решение от 16 ноември 2000 г. по дело Stora Kopparbergs Bergslags/Комисия (C-286/98 P, Recueil, стр. I-9925).

59 — Решение от 10 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, Сборник, стр. I-8237).

60 — ЕСПЧ, Решение от 19 декември 1997 г. по дело Helle с/у Финландия. Отбелязвам също, че това решение освен за интензитета на задължението за мотивиране се отнася за изискването на разглеждане по същество на основните обстоятелства, подложени на съдебен контрол. В точка 60 от това решение, цитирана от жалбоподателя, посоченият съд приема следното: „Eu égard à ces considérations, la Cour souligne que la notion de procès équitable requiert qu'une juridiction interne qui n'a que brièvement motivé sa décision, que ce soit en incorporant les motifs fournis par une juridiction inférieure ou autrement, ait réellement examiné les questions essentielles qui lui ont été soumises et qu'elle ne se soit pas contentée d'entériner purement et simplement les conclusions d'une juridiction inférieure“.

61 — Elf Aquitaine се позовава по-специално на Решение от 28 октомври 1987 г. по дело H. с/у Белгия, § 53 и Решение от 25 април 1997 г. по дело Georgiadis с/у Гърция, § 43.

47. Поради всички изложени съображения първото оплакване в рамките на третото правно основание от жалбата до Съда според мен трябва да бъде отхвърлено.

б) По второто оплакване

48. В рамките на второто си оплакване жалбоподателят преди всичко се оплаква от противоречивия, неразбираем и недостатъчен характер на мотивите на обжалваното съдебно решение. По-специално той има предвид твърдението на Общия съд, че Elf Aquitaine и неговото дъщерно дружество съставляват едно-единствено предприятие — докато Комисията, обратно, ги счита за самостоятелни образувания — както и смесването, което се открива в различни части на обжалваното съдебно решение между понятията за предприятие и за дружество. Elf Aquitaine счита освен това, че съществува противоречие между първото и последното изречение на точка 105 от обжалваното съдебно решение.

49. В това отношение отбелязвам на първо място, както според мен правилно подчертава Комисията, че констатацията, съгласно която две дружества образуват едно-единствено предприятие, не е несъвместима нито с изпращането на отделни ИН на последните, което е необходимо, за да се уведомят и двете дружества за отправените им обвинения, нито с прилагането на отделни глоби, размерът на които трябва да се определи в зависимост от характеристиките на всяко дружество. Противно на твърденията на жалбоподателя, не съществува никакво противоречие между тази констатация и факта, че в административното производство Комисията е взела предвид при изпращането на ИН и определянето на глобата обстоятелството, че Elf Aquitaine и Atofina представляват самостоятелни правни субекти. На второ място, не считам, че е основателен и доводът, според който твърдяното смесване на понятията за дружество и за предприятие, по-специално в точки 8, 17, 18, 107 и 123 от обжалваното съдебно решение, прави неговите мотиви противоречиви и неразбираеми. Точки 8, 17 и 18 описват фактическите обстоятелства, предхождащи спора, и само възпроизвеждат съдържанието на решението. От своя страна точка 107 само напомня практиката на Съда. Накрая в точка 123 Общият съд, цитирайки предходната съдебна практика, стига до извода, че когато група дружества съставляват едно-единствено предприятие, Комисията има право да вмени отговорността за извършеното от това предприятие нарушение на дружеството, отговарящо за действията на групата, и да му наложи глоба. Независимо дали ще се разглеждат поотделно или в съчетание помежду си, или ще се впишат в съображенията на Общия съд като цяло, посочените въпроси не разкриват никакво противоречие, което да прави, както твърди жалбоподателят, мотивите на обжалваното съдебно решение неразбираеми или недостатъчни. Що се отнася, на трето място, до твърдяното противоречие, съдържащо се в точка 105 от обжалваното съдебно решение, достатъчно е да

се отбележи, че в тази точка Общият съд само изяснява, че в своето решение Комисията счита, че тя разполага със свобода на преценка в случаи, подобни на този на жалбоподателя, но че тази свобода се упражнява само в момента, когато, след като Комисията е доказала наличието на предпоставките за вменяването на отговорност на всяко от дружествата, принадлежащи към групата, тя преценява дали да търси тази отговорност от всички дружества в групата или само от онези, които са взели пряко участие в нарушението. Поради това няма никакво противоречие между първото и последното изречение от тази точка.

50. Жалбоподателят критикува освен това и кръговото разсъждение на Общия съд, което според него, като се основава на предпоставката, че Elf Aquitaine и Atofina представляват едно-единствено предприятие, пренебрегва значението на обстоятелства, които в противен случай биха били взети предвид от по-ранната съдебната практика като белези за съществуването на отделни предприятия (напр. незнанието на дружеството майка за извършеното нарушение). Както правилно отбелязва Комисията, Общият съд не възприема никаква предпоставка, а се ограничава, от една страна, само да приеме за законосъобразна приложената от Комисията презумпция, която позволява на Elf Aquitaine да се вмени отговорност за извършеното от неговото дъщерно дружество нарушение дори и в отсъствието на подбудителство или на пряко участие от негова страна в нарушението, и от друга страна, да потвърди съществуването на фактическите предпоставки за прилагането на тази презумпция. Съвсем логично в този контекст може да се приеме, както прави Общият съд, че и евентуалното незнание за нарушението от страна на Elf Aquitaine не може да постави под съмнение тази отговорност. Предполагаемият кръгов характер на съображенията на Общия съд не е нищо друго освен последица от обстоятелството, че той одобрява прилагането на посочената презумпция и в никакъв случай не сочи наличие на опорочени мотиви.

51. Въз основа на изложените съображения считам, че и второто оплакване в рамките на третото правно основание от жалбата до Съда следва да се отхвърли.

в) Изводи във връзка с третото правното основание от жалбата до Съда

52. В светлината на изложените съображения предлагам на Съда да отхвърли изцяло третото правно основание от жалбата до Съда.

4. По четвъртото правно основание от жалбата до Съда, свързано с нарушение на член 263 ДФЕС

53. Жалбоподателят изтъква, че Общият съд е надхвърлил границите на контрола за законосъобразност, като със своите мотиви е заместил недостатъчните мотиви на Комисията, по-специално що се отнася до отхвърлените от нея доказателствата, приведени от жалбоподателя за оборване на презумпцията, дала възможност на Elf Aquitaine да се вмени отговорност за нарушението, извършено от неговото дъщерно дружество.

54. В това отношение отбелязвам преди всичко, че доводите на жалбоподателя се основават на предпоставката за недостатъчни мотиви на решението, което обаче не се установява при разглеждането на първото оплакване в рамките на третото правно основание от жалбата до Съда (вж. по-горе, точки 42—46). Отбелязвам също, че в Решение по дело DIR International, след като напомня, че в рамките на контрола за законосъобразност по член 230 ЕО (понастоящем член 263 ДФЕС) общностният съд не може да замести със собствените си мотиви мотивите на автора на обжалвания акт, Съдът все пак уточнява, че „[…] в рамките на производство за отмяна може да се наложи Общият съд да тълкува мотивите на обжалвания акт по различен начин от автора или дори в определени случаи да отмени формалните мотиви, приети от него“, въпреки че това не е възможно „когато никакъв съществен елемент не оправдава това“ [62]. Свободата на действие, предоставена на Общия съд в рамките на упражнявания от него контрол за законосъобразност, следователно е по-широка, отколкото твърди жалбоподателят. Освен това, когато в точка 160 и сл. от обжалваното съдебно решение отхвърля представените от Elf Aquitaine доказателства, установяващи самостоятелното поведение на дъщерното му дружество на пазара, Общият съд се ограничава с мотиви, които, макар да са по-подробни от съдържащите се в решението, все пак са в съответствие с него. От това следва, че той не извършва подмяна на мотивите.

55. Въз основа на изложеното четвъртото правно основание от жалбата до Съда, основаващо се на нарушение на член 263 ДФЕС, според мен трябва да се отхвърли.

5. По петото правно основание, свързано с нарушение на правилата, уреждащи търсенето на отговорност

56. Преди да разгледам оплакванията, повдигнати в рамките на това правно основание, ще напомня, че на Elf Aquitaine се възлага отговорността за нарушението, извършено от неговото дъщерно

62 — Решение от 27 януари 2000 г. по дело DIR International Film и др./Комисия (C-164/98 P, Recueil, стр. I-447, точки 38 и 42).

дружество, Atofina, въз основа на презумпция, изложена в съответните съображения, която през последните години Комисията прилага все по-често във връзка с преследването на картели, в които участват дружества, принадлежащи към големи промишлени обединения. Тези съображения по същество се основават на идеята, че тъй като по принцип пълното дялово участие (или както в настоящия случай почти пълното дялово участие) на дружеството майка в капитала на дъщерното дружество предоставя на първото възможността да оказва решаващо влияние върху търговската политика на второто [63], при липсата на доказателства за противното е законосъобразно да се допусне, че това влияние действително е оказано и поради това дъщерното дружество не е определяло самостоятелно поведението си на пазара. В посоченото по-горе Решение по дело Stora Съдът, също както порано и Общият съд, се произнася в полза на правомерния характер на прилагането на тези съображения, уточнявайки, че в този контекст отговорността на контролиращото дружество не произтича от самото притежаване на 100 % от капитала на дъщерното дружество, а от съчетанието между това фактическо обстоятелство и липсата на доказателства, оспорващи възможността контролиращото дружество да оказва решаващо влияние върху търговската политика на контролираното дружество или установяващи неговата самостоятелност на пазара [64]. Въпреки това уточнение, Решение по дело Stora дава възможност за тълкуване, съгласно което презумпцията за действителен контрол заедно с липсата на доказателства за противното не е достатъчна сама по себе си, за да позволи отговорността за извършеното от дъщерното дружество нарушение да се вмени на дружеството майка, а тя трябва да се подкрепи с други доказателства, подкрепящи виждането за двете дружества, според което те са действали при условията на единство на намеренията (в случая Съдът изрично се позовава на обстоятелството, че в хода на административното производство дружеството майка се представя за единствения субект, поддържащ отношения с Комисията от името на дружествата от групата Stora) [65]. Както е известно, това тълкуване се отхвърля от Съда в цитираното Решение по дело Akzo Nobel [66], което ще разгледам подробно подолу. Приложното поле на тази презумпция наскоро бе разширено и по отношение на хипотезите, в които контрол се упражнява посредством дружество, което на свой ред е обект на 100 %-ов контрол [67].

57. Въпреки че общностните юрисдикции многократно потвърждават правомерния характер на прилагането на въпросната презумпция [68], която освен това

63 — В този смисъл вж. още Решение от 14 юли 1972 г. по дело ICI/Комисия (48/69, Recueil, стр. 619, точки 136 и 137).

64 — Точка 28. В този смисъл вж. също Решение на Общия съд от 15 септември 2005 г. по дело DaimlerChrysler/Комисия (T-325/01, Recueil, стр. II-3319, точки 218—220).

65 — Точка 29. В този смисъл се произнася генералният адвокат Mischo в заключението си, представено по това дело (Recueil, стр. I-9928, точки 17—62). В същия смисъл вж. Решение на Общия съд от 26 април 2007 г. по съединени дела (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02 и, T-126/02, T-128/02 и T-129/02, T-132/02 и T-136/02, Сборник, стр. II-947, точка 132).

66 — Точка 62.

67 — Вж. Решение на Общия съд от 18 декември 2008 г. по дело General Química и др./Комисия (T-85/06, непубликувано в Сборника), потвърдено след обжалване с Решение на Съда от 20 януари 2011 г. по дело General Química и др./Комисия (C-90/09 P, Сборник, стр. I-1).

68 — Освен вече посочените по-горе Решение на Съда по дело Stora, Решение по дело Akzo Nobel и Решение по дело General Química и Решение на Общия съд по дело General Química, вж. Решение на Общия съд от 12 декември 2007 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия (T-112/05, Сборник, стр. II-5049).

води началото си от едно много по-старо решение на Съда [69], дружествата, на които се възлага отговорност съгласно тази презумпция, все по-често обжалват решенията, с които им се налагат глоби за антиконкурентното поведение на техните дъщерни дружества, критикувайки прилагания от Комисията метод за определяне на отговорността със съображения, които в голяма степен съвпадат помежду си [70]. В случая петото правно основание от жалбата на Elf Aquitaine до Съда се състои от четири оплаквания.

а) По първото оплакване

58. В рамките на първото си оплакване жалбоподателят твърди, на първо място, че прилагането на въпросната презумпция нарушава правилата относно тежестта на доказване, и по-конкретно член 2 от Регламент № 1/2003, по силата на който „тежестта на доказване на нарушение на член [101], параграф 1 или на член [102] от Договора се носи от страната или органа, който твърди наличието на нарушение“. Не считам, че този довод може да бъде уважен. Да се допусне Комисията да прилага по пътя на дедукцията едно основано на опита правило (израз на принципа „id quod plerumque accidit“), чиято основателност — от гледна точка на точността и на вероятността за логическа последователност — сама по себе си не се оспорва от жалбоподателя, не изменя правилата за разпределяне на доказателствената тежест, а само позволява при специфични обстоятелства да се прибегне до особено доказателствено средство [71].

59. На второ място, жалбоподателят твърди, че наказателният характер на санкциите, наложени за нарушения на член 101 ДФЕС, както и съсредоточаването на правомощия у Комисията, е трябвало да накара Общия съд да обезсили прилагането на презумпцията по отношение на Elf Aquitaine в нарушение на принципа на презумпцията за невиновност, установен с член 6, параграф 2 от ЕКПЧ.

60. В това отношение напомням преди всичко, че ЕКПЧ не забранява прилагането в наказателната материя на фактически или правни презумпции, но изисква поставянето на „разумни граници“, като се вземат предвид сериозността на съответните интереси и необходимостта да се гарантира правото на защита [72]. От практиката на Европейския съд по правата на човека е видно, че по принцип тези граници са спазени, когато на субекта, срещу когото се прилага презумпцията, се даде възможност да представи доказателства за противното, при това в рамките на „твърдото ядро“ на наказателното право съгласно определението на споменатия съд. Така

69 — Вж. Решение от 25 октомври 1983 г. по дело AEG-Telefunken/Комисия (107/82, Recueil, стр. 3151, точка 50).

70 — Вж. например висящата пред Общия съд жалба по дело T-185/06, Air Liquide/Комисия.

71 — Всъщност, щом като твърдяното от жалбоподателя нарушение се оказва свързано в по-голяма степен с обстоятелството, че доказателството по презумпция съставлява обикновена улика, отколкото със степента на вероятност на дедукцията, на която се основава презумпцията за решаващото влияние, прилагана към Elf Aquitaine, не би било достатъчно, за да се „подкрепи“ тази презумпция с представянето на допълнителни улики, тъй като това не би променило характера на обикновена улика на доказателството, на което се основава отговорността на дружеството майка при обстоятелства като тези в конкретния случай.

72 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение от 7 октомври 1988 г. по дело Salabiaku с/у Франция, § 28. Тази практика е възпроизведена от Съда в Решение от 23 декември 2009 г. по дело Spector Photo Group и Van Raemdonck (C-45/08, Сборник, стр. I-12073, точка 43).

например в Решение по дело Pham Hoang съдът в Страсбург счита за съвместима с принципа на презумпция за невиновност, и по-общо с правилата за справедлив процес презумпцията за отговорност, свързана с притежаването на упойващи вещества, предвидена във френския Митнически кодекс, като все пак на обвиняемия се признава възможността да докаже, че е действал в състояние на необходимост или в резултат от неизбежна грешка [73]. По аналогия, не се приема, че нарушават принципа на презумпцията за невиновност както презумпцията за отговорност, свързана с ръководните функции на обвиняемия в Решение по дело Radio France [74], нито презумпцията, че вещите, придобити от осъдения по закона за упойващите вещества, който е в сила в Обединеното кралство, през шестте години, предхождащи извършването на престъплението, представляват имущество, придобито от трафик на наркотици, поради което те подлежат на конфискация [75]: и в двата случая всъщност става дума за презумпции, оборими при представянето на доказателства за противното. В по-общ план в споменатото Решение по дело Janosevic, след като уточнява, че прилагането на презумпции в наказателното право трябва да е пропорционално на преследваните цели, Европейският съд по правата на човека приема, че презумпцията, която може да бъде оборена трудно, но срещу която все пак е възможно да се предоставят доказателства за противното, попада в границите на разумното [76].

61. Напомням обаче, че Съдът и Общият съд многократно са потвърждавали, че презумпцията за действително упражняване на решаващо влияние от страна на контролиращото дружество по отношение на търговската политика на контролираното дружество е „проста“ презумпция, оборима посредством доказателства за противното [77]. Жалбоподателят обаче счита, че тази презумпция е *фактически* необорима. В подкрепа на твърдението си той сочи три обстоятелства: i) обстоятелството, че размерът на дяловото участие в капитала на дъщерното дружество е достатъчен, за да се приложи презумпцията; ii) твърдението на Общия съд, съдържащо се в точка 105 от обжалваното съдебно решение, че Комисията запазва правото на преценка при търсенето на отговорност за нарушенията на дружеството майка дори при наличие на дялово участие в капитала на дъщерното дружество от или над 98 %; и iii) преценката на Общия съд относно доказателствата, представени от жалбоподателя.

73 — ЕСПЧ, Решение от 25 септември 1992 г. по дело Pham Hoang с/у Франция, § 34; в същия смисъл вж. постановеното по-рано Решение по дело Salabiaku, посочено по-горе.

74 — ЕСПЧ, Решение от 30 март 2004 г. по дело Radio France и др. с/у Франция, § 24.

75 — Вж. ЕСПЧ, Решение от 12 декември 2001 г. по дело Phillips с/у Обединено кралство, § 43 и Решение от 23 декември 2008 г. по дело Grayson и Barnham с/у Обединено кралство, § 46—49. И в двата случая обаче въпросната презумпция не се прилага във връзка с наказателната отговорност на жалбоподателя, а само за да се определи съдържанието на акта за конфискация.

76 — Точки 101—105.

77 — Вж. по-специално Решение на Съда по дело Akzo Nobel (посочено в бележка под линия 59, точка 60).

62. По отношение на първото обстоятелство, макар да е вярно, че пълното или почти пълното дялово участие е преценено за достатъчно, за да задейства въпросната презумпция, последната има за предмет действителното упражняване на контролните правомощия, предоставени по силата на това дялово участие по начин, по който да се повлияе на поведението на контролираното дружество на пазара. Обвиненото по силата на тази презумпция дружество майка следователно има възможност да се противопостави на нейното прилагане, като например докаже, че въпреки размера на дяловото си участие, това участие не позволява, предвид наличието на правни или фактически препятствия, да се упражнява действителен контрол върху търговската политика на дъщерното дружество или макар такъв контрол да е възможен, той не е бил упражняван в конкретния случай, или пък въпреки опитите на дружеството майка да повлияе върху поведението на контролираното дружество на пазара, то все пак е запазило самостоятелно поведение (като в някои случаи се е отклонявало от указанията, дадени от дружеството майка [78]). Както правилно отбелязва Комисията, обстоятелството, че е трудно да се приведат доказателствата, необходими да се обори дадена презумпция, не означава само по себе си, че тя фактически е необорима. Освен това, както е приел Европейският съд по правата на човека (вж. точка 60 по-горе), макар дадена презумпция да е трудно оборима, тя остава допустима, ако е налице възможност да се приведат доказателства за противното.

63. Що се отнася до второто обстоятелство, на което се позовава жалбоподателят в подкрепа на фактическата необоримост на въпросната презумпция, отбелязвам, че запазената от Комисията свобода на преценка при вземането на решения дали нарушението да се вмени и на дружеството майка, което притежава пълно или почти пълно дялово участие в капитала на дъщерното дружество, е без всякакво значение за относителния характер на тази презумпция, още по-малко след като не се оспорва, че нейното прилагане е изключено при представянето на доказателства относно пълната липса на решаващо влияние от страна на контролиращото дружество над търговската политика на контролираното дружество. Извън това само ще посоча, че по принцип, както отбелязва Европейският съд по правата на човека, незадействането на определена презумпция автоматично допринася за това прилагането ѝ да остане в границите на разумното [79].

64. Накрая, що се отнася до преценката на доказателствата, направена от Общия съд, жалбоподателят изтъква, че последният по същество изисква представянето на отрицателно доказателство за липсата на намеса в поведението на дъщерното дружество на пазара, един вид невъзможно доказване, несъвместимо с правото

78 — В този смисъл вж. Решение на Общия съд по дело Akzo Nobel и др./Комисия, посочено в бележка под линия 68, точка 62).

79 — В този смисъл вж. ЕСПЧ, Решение по дело Phillips с/у Обединено кралство, посочено по-горе, § 43, от което е видно, че съдът разполага с право на преценка относно прилагането на презумпцията, което му дава възможност да я изключи, когато прилагането ѝ би било свързано със сериозен риск от несправедливост.

на достъп до съд и с ефективния съдебен контрол. В това отношение отбелязвам, че предвид естеството на презумпцията, която дава възможност с логическата операция дедукция от известен факт да се изведе доказателство за неизвестен факт, изглежда логично субектът, срещу когото тя се прилага, по принцип да бъде задължен да приведе отрицателно доказателство относно обстоятелство, което се установява единствено по пътя на презумпция. Самото обстоятелство, че се изисква такова доказателство, не позволява да се направи извод, както прави жалбоподателят, за необоримостта на презумпцията, особено когато, както в този случай, това доказателство се търси в сферата на субекта, срещу когото се прилага презумпцията. От друга страна, в светлината на практиката както на Съда [80], така и на Европейския съд по правата на човека [81], не се установява, че това обстоятелство само по себе си влиза в разрез с принципа на презумпцията за невиновност.

65. В своята реплика жалбоподателят цитира в подкрепа на своите твърдения неотдавна постановеното Решение по дело Spector Photo Group [82]. В това решение Съдът заявява, че принципът на презумпцията за невиновност допуска предвидената в член 2, параграф 1 от Директива 2003/6/ЕО [83] презумпция, с която намерението на лицето, осъществяващо търговия с вътрешна информация, се извежда имплицитно от обективните елементи на фактическия състав на това нарушение, „след като тази презумпция е оборима и правото на защита е гарантирано“ [84]. Това положение е в съответствие с разгърнатия до момента анализ и не съдържа доводи в подкрепа на тезата на жалбоподателя.

66. Според него обаче в точка 55 и сл. от въпросното решение Съдът уточнява границите за прилагане на презумпциите в областта на стопанското право, изключвайки техния автоматизъм и утвърждавайки необходимостта компетентният орган да извърши задълбочено разглеждане на фактическите обстоятелства, което в случая на Elf Aquitaine не е било направено от Общия съд. В това отношение според мен жалбоподателят придава на цитираните точки от Решение по дело Spector Photo Group общо значение, което те нямат. Освен това, противно на тълкуването на жалбоподателя, в тези точки Съдът тълкува само понятието „използване на вътрешна информация“ по смисъла на член 2, параграф 1 от Директива 2003/6 в светлината на нейните цели, задължавайки компетентните органи да проверят дали характерът на използване действително е неправомерен, какъвто характер посочената директива има за цел да забрани в

80 — Вж. Решение от 16 юли 2009 г. по дело Rubach (C-344/08, Сборник, стр. I-7033, точки 31—33).

81 — Вж. например Решение по дело Phillips с/у Обединено кралство, посочено по-горе, § 43 и Решение по дело Grayson и Barnham с/у Обединено кралство, посочено по-горе, § 49.

82 — Посочено в бележка под линия 72.

83 — Директива на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно търговията с вътрешна информация и манипулирането на пазара (пазарна злоупотреба) (ОВ L 96, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 5, стр. 210).

84 — Точка 44.

името на интегритета на финансовите пазари и на доверието на инвеститорите [85]: когато такава неправомерност не може да бъде установена, тъй като използването на вътрешна информация не е в противоречие с целите на директивата [86], не са налице елементите от състава на нарушението за търговия с вътрешна информация и *поради това* не може да се презумира субективният елемент от състава на това нарушение. С други думи, задължението, наложено на компетентните органи да извършат задълбочено разглеждане на фактическите обстоятелства на съответната операция, не се отнася до предмета на презумпцията, т.е. до умишления ѝ характер, а само до обективните елементи от състава на нарушението, от които се извежда този умишлен характер. Следователно Решение по дело Spector Photo Group по никакъв начин не потвърждава тезата на жалбоподателя, че презумпцията, на която се основава Комисията, за да му възложи отговорността за нарушението, извършено от неговото дъщерно дружество, е трябвало да бъде потвърдена и с други доказателства. При всички случаи, както правилно подчертава Комисията, Общият съд фактически разглежда всички представени от жалбоподателя доказателства, имащи за цел да оборят приложената по отношение на него презумпция.

67. Освен това доводите, приведени от жалбоподателя в рамките на разглежданото оплакване, възпроизвеждат някои от доводите, които вече бяха обсъдени при разглеждането на третото правно основание от жалбата до Съда. В този смисъл е достатъчно да се отбележи, че противно на това, което изглежда твърди жалбоподателят, Общият съд не установява никакъв „стандарт на доказване“, когато отхвърля относимостта или достатъчния характер на доказателствата, приведени от жалбоподателя, а се придържа към разглеждането им поотделно и в тяхната цялост (точки 160—173 от обжалваното съдебно решение). По-нататъшният анализ създава опасност от поставяне под въпрос на преценката на доказателствата, осъществена от съда в първоинстанционното производство, в отсъствието на приведени от жалбоподателя доказателства в подкрепа на тяхното евентуално изопачаване.

б) По второто оплакване

68. С второто оплакване в рамките на петото правно основание жалбоподателят изтъква, че тъй като Общият съд легитимира прилагането на презумпцията, на която се основава Комисията, в нарушение на принципа на субсидиарност той е пренебрегнал принципа на самостоятелност на юридическото лице, на който се основава дружественото право на държавите членки. Това лишавало юридическото лице от неговото право на защита, от правото на презумпция за невиновност и от правото на зачитане на принципа за индивидуализиране на наказанията.

69. В това отношение отбелязвам, че противно на твърденията на жалбоподателя, презумпцията, въз основа на която е

85 — Вж. точка 55.
86 — Вж. точка 61.

ангажирана отговорността му за нарушението, извършено от неговото дъщерно дружество, Atofina, сама по себе си не нарушава принципа на самостоятелност на юридическите лица в рамките на група от дружества, признат от френското право. Всъщност, както бе установено по-горе, предмет на тази презумпция е упражняването на решаващо влияние от страна на дружеството майка върху търговската политика на дъщерното дружество поради наличието на пълно или почти пълно дялово участие от страна на първото в капитала на второто, чието реално осъществяване се предполага до доказване на противното. Следователно разглежданата презумпция сама по себе си не засяга принципа на самостоятелност на юридическите лица, а най-много идеята, че при установяване на такова влияние по пътя на презумпция или не, дружеството майка и дъщерното дружество съставляват едноединствено икономическо образувание, а оттам и едно-единствено предприятие за целите на прилагане на правилата на конкуренция по Договора. Това тълкуване, възприето отдавна в практиката на съдилищата на Съюза [87], дава възможност, както е известно, понятието за предприятие, на което се основават тези разпоредби, да се разпростре и по отношение на субекти, които не участват пряко на пазара, и да им бъдат налагани глоби, въпреки че не са взели лично участие в нарушението. Следователно дори и такова тълкуване не изглежда несъвместимо с посочения от жалбоподателя принцип.

70. На първо място, изводът, направен за целите на прилагането на правилата на конкуренция, че дружеството майка упражнява решаващо влияние върху търговската политика на дъщерното дружество по начин, по който неговото поведение на пазара не може да се счита за самостоятелно — независимо дали този извод само се извежда от връзките, установени чрез собствеността върху капитала, които съществуват между двата субекта, или се потвърждава с конкретни доказателства — не поставя под съмнение правната обособеност на тези субекти, доколкото — както бе установено — те се разглеждат като отделни както по отношение на упражняването на правото им на защита (изпращане на ИН, възможност да представят становища, изслушване, право на съдебно обжалване), така и за целите на определяне на глобата. В това отношение, противно на твърденията на жалбоподателя, отговорността на дружеството майка за поведението на дъщерните дружества не представлява случай на обективна безвиновна отговорност за действията на другиго, а се основава на предполагаемата или доказана намеса на първото при определяне на насоките на търговската политика на второто и на поведението на последното на пазара [88]. На второ място, дори и във френското право принципът на самостоятелност на юридическите лица в рамките на групата познава изключения, като в определени случаи, например при смесване на имуществата, и в определени области, най-вече в областта на данъчното

87 — Вж. например съдебната практика, цитирана в точки 58 и 59 от Решение по дело Akzo Nobel, (посочено по-горе в бележка под линия 59).

88 — В този смисъл вж. Решение на Съда по дело Akzo Nobel (C-97/08 P), посочено в бележка под линия 59, точка 77.

право и на счетоводството, този принцип се допуска едновременно с виждането за стопанското единство на групата [89].

71. В рамките на разглежданото оплакване Elf Aquitaine, като посочва, че Комисията не е имала нужда да представя конкретни улики относно липсата на самостоятелност на пазара от страна на Atofina, освен това твърди, че Общият съд е влязъл в противоречие с постоянната съдебна практика, изискваща поне връзка между презумпцията и целта на съответния картел или между нея и съответния пазар. В това отношение само препращам към вече изложеното по-горе, в точка 56, относно Решение на Съда по дело Akzo Nobel и тълкуването, което той възприема относно по-ранната съдебна практика.

72. Въз основа на всички изложени съображения второто оплакване в рамките на петото правно основание от жалбата до Съда според мен следва да се отхвърли като неоснователно.

в) По третото оплакване

73. Според жалбоподателя Общият съд признал на Комисията свобода на преценката при вменяване на дружеството майка на отговорността за нарушенията, извършени от дъщерните дружества. Тази свобода на преценка нарушавала принципите на законосъобразност и на правна сигурност. Практиката на Комисията в тази област била противоречива, което се дължало по-специално на факта, че в настоящия случай жалбоподателят е бил признат за отговорен за поведението на своето дъщерно дружество Atofina, а не в предходно производство във връзка с нарушение.

74. По-специално от точка 105 от обжалваното съдебно решение е видно, че Общият съд изключва, че свободата на преценка, на която се позовава Комисията в точка 260 от решението, се отнася до вменяването на едно дружество на отговорността за нарушенията, допуснати от друго дружество. В съответствие с постановеното от Общия съд в тази точка в съдебното заседание и в писмените си становища самата Комисия изяснила, че тази свобода на преценка се отнася само до решението дали да се санкционират всички дружества, участващи в дадена група, след като се установи наличието на условията за вменяване на отговорност по отношение на всяко от тях. Следователно се оказва, че настоящото оплакване е лишено от фактическа основа и поради това следва да се отхвърли.

г) По четвъртото оплакване

75. С четвъртото оплакване в рамките на петото си правно основание от жалбата до Съда жалбоподателят се оплаква

89 — Относно границите на този принцип вж. по-специално заключението на генералния адвокат Warner по дело Institutio Chemioterapico Italiano и Commercial Solvents/Комисия (Решение от 6 март 1974 г., 6/73 и 7/73, Recueil, стр. 223).

най-накрая от нарушение на принципа на равенство. Оплакването е насочено срещу точка 175 от обжалваното съдебно решение, в която Общият съд потвърждава различното третиране от страна на Комисията в сравнение с жалбоподателя — като, за да му се вмени отговорност, е била преценена за достатъчна единствено връзката с капитала на Atofina — на останалите дружества майки, участващи в споразумението, по-специално тези от групата Akzo Nobel и на Clariant, за които обаче институцията ответник е предоставила допълнителни улики относно липсата на самостоятелност на съответните дъщерни дружества. В това отношение Комисията отбелязва, че в случаите с тези дружества тя е разполагала с посочените улики и поради това по съображения за изчерпателност ги упоменава в решението. Съгласен съм с институцията ответник, която счита, че единствено това обстоятелство не позволява да се направи извод, че е налице нарушение на принципа на равно третиране. Поради това и четвъртото оплакване в рамките на петото правно основание според мен трябва да се отхвърли.

д) Изводи във връзка с петото правно основание от жалбата до Съда

76. Предвид всички изложени по-горе съображения считам, че петото правно основание от жалбата до Съда трябва да се отхвърли изцяло.

6. По шестото правно основание от жалбата до Съда

77. С шестото правно основание от своята жалба до Съда, повдигнато при условията на евентуалност, жалбоподателят изтъква, че грешките при прилагане на правото и нарушенията на правото на Съюза, които опорочават обжалваното съдебно решение, трябва най-малкото да доведат до отмяна или до намаляване на глобата. Тъй като въз основа на предходния анализ достигам до извода, че повдигнатите от жалбоподателя оплаквания в тяхната цялост са лишени от основание, считам, че това правно основание, дори независимо от неясната му формулировка, посочена от Комисията, при всички положения трябва да се отхвърли по същество. В рамките на това правно основание в писмената си реплика жалбоподателят посочва и нарушение на принципа на пропорционалност на наказанията. Независимо от съмненията относно допустимостта, повдигнати във връзка с това оплакване, особено предвид това, че е просрочено [90], считам, че посочените от жалбоподателя обстоятелства, най-вече обстоятелството, че той не е участвал в нарушението, че не е знаел за

90 — Влизането в сила на Договора от Лисабон, на който жалбоподателят основава това оплакване, макар и с малко предхожда внасянето на жалбата в Съда. Отбелязвам освен това, че в първоинстанционното производство жалбоподателят не се позовава на никакви правни основания или доводи за наличието на нарушение на принципа на пропорционалност. Както правилно отбелязва Комисията, Общият съд и Съдът обаче са проверили спазването на този принцип в областта на глобите още преди влизането в сила на Договора от Лисабон. Допустимостта на въпросното оплакване следователно е съмнителна, доколкото става дума за правно основание, посочено за първи път в производството по обжалване пред Съда (вж. на последно място Решение от 17 юни 2010 г. по дело Lafarge/Комисия (C-413/08 P, Сборник, стр. I-5361, точка 52).

него и че не е бил в състояние по никакъв начин да се възползва от него, тъй като не е действал пряко на разглеждания пазар, се ограничават с общи твърдения — за пореден път насочени основно към поставяне под съмнение законосъобразността на обстоятелствата, на които се основава вменяването на отговорност на жалбоподателя — които не дават възможност да се оспори сериозно пропорционалността на глобата, наложена от Комисията.

78. Доколкото в рамките на това правно основание жалбоподателят се позовава на упражняването от страна на Съда на правораздавателни правомощия по същество съгласно член 261 ДФЕС, напомням, че съгласно постоянната съдебна практика, когато Съдът се произнася по правни въпроси в рамките на производство по обжалване, не е негова задача да замества по съображения за справедливост със своята преценка преценката на Общия съд, който се произнася както при упражняване на своята правораздавателна компетентност, така и по същество относно размера на глобите, налагани на съответните предприятия поради нарушения от тяхна страна на общностното право [91]. Жалбоподателят всъщност не оспорва законосъобразността на условията, при които в обжалваното съдебно решение Общият съд е подчинил упражняването (или неупражняването) на своите пълни правораздавателни правомощия [92].

79. Поради това и шестото правно основание от жалбата до Съда, повдигнато при условията на евентуалност, според мен трябва да се отхвърли изцяло.

Б — *По съдебните разноски*

80. Съгласно член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като предлагам жалбата до Съда да се отхвърли, а Комисията е поискала жалбоподателят да бъде осъден да заплати съдебните разноски, считам, че той трябва да бъде осъден да понесе съдебните разноски във връзка с настоящото производство.

91 — Вж. по-специално Решение от 17 юли 1997 г. по дело Ferriere Nord/Комисия, (C-219/95 P, Recueil, стр. I-4411, точка 31), Решение по дело Baustahlgewebe/Комисия, (C-219/95 P, Recueil, стр. I-8417, точка 129) и Решение по дело Technische Unie/Комисия (посочено в бележка под линия 45, точка 210.

92 — Както вече беше посочено по-горе в бележка под линия 52, в конкретния случай Общият съд е преценил, че жалбоподателят не е представил доказателства от естество да му дадат възможност да постави под съмнение размера на наложената глоба на дружеството, упражнявайки своите пълни правораздавателни правомощия (точка 242 от обжалваното съдебно решение).

III — Заключение

81. Предвид всички изложени по-горе съображения предлагам Съдът да отхвърли подадената до него жалба и да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.